

VVC-reactie bij het voorstel van kunstendecreet (versie 15 juli 2013)

16 oktober 2013

De Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra staat positief t.a.v. het voorstel van kunstendecreet. Het denken vanuit functies biedt kansen om los van hokjes-instellingen te kijken naar wat in lokale, regionale en in Vlaamse context relevant is (complementair beleid). Op die manier kan ook flexibel ingespeeld worden op nieuwe ontwikkelingen op het terrein.

Art 26, 3° is een explicitering van wat de voorbije jaren is gegroeid vanuit het veld - sterk gewaardeerd en terecht gehonoreerd vanuit de kunstcommissies, op basis van artistieke criteria. Deze structurele deelwerkingen of projecten van cc's/gc's behoren niet tot de reguliere opdracht en zijn een verrijking van het kunstenveld. Dat dit nu expliciet wordt opgenomen in het kunstendecreet is een erkenning en schept duidelijkheid.

We wensen dat kunstenveld en cultuur- en gemeenschapscentra in de toekomst elkaar nog meer vinden als partners, dat dit ondersteund wordt via beide decreten (lokaal cultuurbeleid en kunstendecreet), via Vlaamse en lokale beleidsmakers die hun verantwoordelijkheid hierin opnemen, en de vele programmatoren, kunstenaars en medewerkers die dit dagelijks waarmaken.

De VVC apprecieert de transparante consultatierondes en het voorbereidingswerk van minister Schauvliege, de commissie cultuur van het Vlaams parlement en het Agentschap Kunsten en Erfgoed in de aanloop naar een vernieuwd kunstendecreet. Net zoals minister Schauvliege in haar beleidsnota voorop stelde, moet bij het herwerken van decreten nagedacht worden over de afstemming tussen spreiding en productie – tussen het decreet lokaal cultuurbeleid en het kunstendecreet. In dat perspectief zijn cultuur- en gemeenschapscentra belangrijke en sterke partners van het kunstenveld. Wij zien kansen in beide decreten. Dat willen we verduidelijken.

We verwijzen graag naar de gezamenlijke reactie van oKo, VOBK, NICC en VVC. In deze tekst hier willen we als VVC aanvullend en uitgebreider ingaan op de link met cultuur- en gemeenschapscentra (p. 8 van de gezamenlijke nota).

Presentatiefunctie van cultuurcentra in het decreet lokaal cultuurbeleid

Eén van de beleidsaccenten in het decreet Lokaal Cultuurbeleid (6 juli 2012) bepaalt dat cultuurcentra een eigen aanbod moeten realiseren dat aandacht heeft voor de spreiding van en wisselwerking met door de Vlaamse overheid gesubsidieerde en ondersteunde gezelschappen (Besluit, art. 11, 1°).

Uiteraard is dit een explicitering van wat cultuur- en gemeenschapscentra al jaren in praktijk brengen, maar we vinden het belangrijk dat dit als beleidsprioriteit wordt geaccentueerd. Op die manier worden cc's en gc's, samen met hun lokale besturen, geappelleerd aan hun spreidingsopdracht en presentatiefunctie. Dit zal bijgevolg opgenomen worden als doelstelling en beleidsitem in de werking en het budget van het cc én in vele gevallen in het gemeentelijk meerjarenplan. We willen echter waarschuwen voor de financiële druk en pleiten voor realistische, evenwichtige uitkoopsommen. We betreuren echter de woordkeuze 'gezelschappen' omdat dit eerder refereert aan de podiumkunsten en minder aan beeldende kunsten, maar we nemen aan dat dit wel als dusdanig mag geïnterpreteerd worden.

Complementair beleid en functiegerichte benadering in het kunstendecreet

De denkoefening om het kunstendecreet te herdefiniëren naar functies (zonder disciplines los te laten) biedt een zeer sterk kader voor kunstorganisaties en kunstenaars om zich te positioneren in het brede landschap, maar ook in een lokale, regionale en Vlaamse context. De vijf functies die het decreet formuleert zijn: ontwikkeling, productie, presentatie, participatie en reflectie.

Artikel 26, 3° van het voorstel van Kunstendecreet biedt expliciet de mogelijkheid aan cultuurcentra om een werkingssubsidie aan te vragen. **In de feiten is enkel het expliciete karakter van deze regeling nieuw.** Ook in voorgaande jaren werd een beperkt aantal cultuur- en gemeenschapscentra structureel of projectmatig ondersteund via het kunstendecreet, o.w.v. hun belang en verrijking voor het kunstenlandschap en omdat het de reguliere opdracht van een CC oversteeg (voorbeelden zijn de gezamenlijke beeldende kunstwerking van CC Strombeek en CC Mechelen, het Krokusfestival CC Hasselt, Kunstenwerkplaats De Pianofabriek,...). Dat dit niet expliciet in de regelgeving stond, zorgde in het verleden al eens voor onduidelijkheid die vervolgens recht gezet werd via een parlementaire vraag aan de minister. Daarom zijn we tevreden dat deze tekst daarin helderheid schept. Het zou ons inziens logisch zijn dat deze regeling niet beperkt wordt tot cultuurcentra, maar ook geldt voor gemeenschapscentra

Heel wat kunstencentra of productiehuizen nemen de laatste jaren naast hun productiefunctie, ook een functie op in presentatie of participatie. Omgekeerd stellen we vast dat een aantal cc's en gc's – vaak vanuit een noodzaak of zelfs op vraag van kunstenaars – een rol vervullen in het faciliteren van creatie, in een volwaardige productie- of reflectiefunctie of een innovatieve presentatie- of participatie functie uitwerken. Deze deelwerkingen of projecten komen ten goede aan het kunstenlandschap zelf (bvb. omwille van intense samenwerkingen, brede vertakking, regionale verankering en uitstraling, nieuwe ontwikkelingen en processen,...) Een **functiegerichte benadering en het complementair beleid (afstemmen van diverse beleidsniveaus) biedt kansen** om los van hokjes-instellingen te kijken naar wat in lokale, regionale en in Vlaamse context relevant is. Op die manier kan ook flexibel ingespeeld worden op nieuwe ontwikkelingen op het terrein. Een belangrijke voorwaarde is dat lokale besturen geresponsabiliseerd worden tot een artistieke visie m.b.t. de kunstinstellingen en hun cultuur- of gemeenschapscentrum.

We hebben vertrouwen in de procedure van een strategische visienota, de voorop gestelde criteria en het (nieuwe) beoordelingssysteem om aanvragen te beoordelen op hun kwaliteit en meerwaarde voor het kunstenlandschap.

We feliciteren de beleidsmakers maar vooral ook de kunstensector zelf om hun durf om te kiezen voor deze wijziging, die tegemoet komt aan bestaande praktijken en een noodzaak. Het biedt een nieuw perspectief om het kunstenlandschap te structureren én - ons inziens – ook wat beter af te stemmen op het decreet lokaal cultuurbeleid. Wij zijn ervan overtuigd dat beide decreten complementair zijn en vinden de link tussen beide van groot belang. We willen in de nabije toekomst graag het fundamentele gesprek over de rol en afstemming van functies en organisaties in het brede cultuur- en kunstenlandschap aangaan waarbij beleid en visie gecombineerd worden met realiteit en praktijk.

Kortom, wij hopen dat kunstenveld en cultuur- en gemeenschapscentra in de toekomst elkaar nog meer aanzien als partners, dat dit ondersteund wordt via beide decreten, via Vlaamse en lokale beleidsmakers die hun verantwoordelijkheid hierin opnemen, en de vele programmatoren, kunstenaars en medewerkers die dit dagelijks waarmaken.